

บทความวิจัย

เรื่อง บทบาทของกองทัพญี่ปุ่นในสงครามน่านกิง

โดย

นางสาวรัชนิกรณัฏ์ ต่อร์ตัน

รหัสนักศึกษา 05530760

เสนอ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พวงทิพย์ เกียรติสหัสกุล

บทความวิจัยวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษารายวิชา 450 460 การศึกษาเอกเทศ

สาขาวิชาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2556

ชื่อเรื่อง	บทบาทของกองทัพญี่ปุ่นในสงครามนานกิง
ชื่อผู้วิจัย	นางสาวรัชนิกรรณ์ ตอร์รัตน์ รหัสนักศึกษา 05530760
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พวงทิพย์ เกียรติสหัสกุล
คำสำคัญ	บทบาท กองทัพญี่ปุ่น สงครามนานกิง

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่องบทบาทของกองทัพญี่ปุ่นในสงครามนานกิง มีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายให้เห็นถึงบทบาทของกองทัพญี่ปุ่น ในสงครามนานกิง โดยเน้นการศึกษาถึงปัจจัยที่นำไปสู่การรุกรานนานกิง การดำเนินการของกองทัพญี่ปุ่นในนานกิง รวมทั้งผลกระทบที่นานกิงได้รับซึ่งผลจากการศึกษาพบว่า ปัจจัยสำคัญที่ผลักดันให้กองทัพญี่ปุ่นรุกรานนานกิง ได้แก่ แนวคิด ชาตินิยมของกองทัพญี่ปุ่นที่เชื่อ ว่าประเทศญี่ปุ่นเป็น ประเทศที่มีอำนาจในการ ขยายบทบาทเพื่อยึดครองประเทศต่างๆในเอเชีย นอกจากนี้ การล่าอาณานิคมของประเทศ สมหาอำนาจทางตะวันตก ยังได้ผลักดันให้ ญี่ปุ่น มีเป้าหมายที่จะดำเนินตามแบบอย่างของตะวันตกอีกด้วย ดังนั้นเมื่อกองทัพญี่ปุ่นประสบ ความสำเร็จ ในการพัฒนาอาวุธยุทโธปกรณ์ให้ทันสมัย ได้แล้ว กองทัพญี่ปุ่น จึงดำเนินการ เข้าไปรุกราน จีนตามแนวคิดโสะกุชินรังที่ ต้องการ ขยายอิทธิพลไปยังทางตอนเหนือ อันได้แก่ จีน เกาหลี แมนจูเรีย รวมทั้งนานกิง โดยการดำเนินการของกองทัพญี่ปุ่นในสงครามนานกิงได้เกิด ผลกระทบต่อชาวจีนในนานกิงทั้งในช่วงระหว่างสงคราม และช่วง หลังสงคราม ทั้งนี้เพราะกองทัพญี่ปุ่นได้กระทำความรุนแรงต่อชาวจีนในนานกิงในช่วงสงครามอย่างทารุณ และโหดเหี้ยม ทั้ง การข่มขืน และฆ่า โดยการกระทำดังกล่าว ยังคงตราตรึงเป็นประวัติศาสตร์บาดแผลที่ตอกย้ำความทรงจำอันเจ็บปวดของชาวจีนในนานกิงอย่างยากที่จะลืมเลือน

บทนำ

ภายหลังจากที่ญี่ปุ่นในสมัยเมจิประสบความสำเร็จในการพัฒนาประเทศให้มีความเข้มแข็ง ทางด้านการทหารตามนโยบายเคียวเฮ (Kyohai) ซึ่งมีส่วนส่งเสริมต่อชัยชนะของญี่ปุ่นที่มีต่อรัสเซีย ในค.ศ.1905แล้ว ชัยชนะดังกล่าวกระตุ้นให้ญี่ปุ่นยิ่งเหิมเกริมคิดว่าตนมีพลัง กำลังเทียบเท่ากับชาติตะวันตก จึงผลักดันให้ญี่ปุ่นตั้งเป้าหมายที่จะขยายดินแดนไปสู่ภูมิภาคอื่นๆ รวมทั้งการรุกรานนานกิงของจีน โดยญี่ปุ่นดำเนินการภายใต้ นโยบายโสะกุชินรง กล่าวคือ เป็นการขยายอิทธิพลของญี่ปุ่นขึ้นไปยังภูมิภาค ทางด้านเหนือซึ่งประกอบด้วยเกาหลี จีน และแมนจูเรีย โดยแนวคิดนี้ได้รับการสนับสนุนหลักจาก กองทัพบก ซึ่งมีแนวคิดชาตินิยมของกองทัพญี่ปุ่นเป็นแนวคิดหลักที่นำไปสู่การขยายอำนาจเพื่อยึดครอง ประเทศต่างๆในเอเชีย โดยสงครามนานกิงที่เกิดขึ้นมีสาเหตุเริ่มแรกมาจากการบุก และเข้าไปยึดเมืองตาม แนวชายฝั่งแมนจูเรียของจีน โดยกองทัพกวางตุ้งซึ่งเป็นกองทัพปฏิบัติการอิสระของญี่ปุ่น และเมื่อญี่ปุ่นเชื่อว่าประเทศของตนทัดเทียมกับชาติมหาอำนาจแล้ว จึงผลักดันให้เกิดความคิดที่จะรุกรานประเทศอื่นๆเพื่อให้ ชาติของตนแข็งแกร่งเช่นเดียวกับมหาอำนาจตะวันตกที่เคยบีบบังคับให้ญี่ปุ่นต้องเปิดประเทศ

จากปัจจัยต่างๆดังกล่าวข้างต้นจึงส่งเสริม ให้กองทัพญี่ปุ่นได้ทำการรุกรานแมนจูเรีย กรุงปักกิ่ง เซี่ยงไฮ้ และนานกิงตามลำดับ โดยในช่วงปลายเดือนมิถุนายน 1937 ญี่ปุ่นได้ส่งกำลังทหารเป็นจำนวนมาก มายังสะพานลูทัว หรือ สะพานมาร์โคโปโล และนี่คือชนวนเหตุของสงครามที่ทำให้ญี่ปุ่นบุกเข้าสู่นานกิง เมื่อกองทัพญี่ปุ่นยึดนานกิงได้ในวันที่ 13 ธันวาคม 1937แล้ว กองทัพญี่ปุ่นได้ใช้ความรุนแรง ต่อชาวจีนใน นานกิงอย่างไร้มนุษยธรรมโดยไม่มีใครได้รับการยกเว้น ซึ่งผู้ชายส่วนใหญ่ถูกฆ่าเพื่อความสนุกสนาน หรือ ใช้เป็นเป้าซ้อมให้กับทหารใหม่ที่ได้สรรหาวิธีการฆ่าต่างๆ และที่น่าสยดสยองที่สุดคือ ผู้หญิงทุภักดิ์ได้รับ ผลกระทบทั้งทางกาย และจิตใจจากการถูกข่มขืนและทรมาน การกระทำอย่างโหดร้ายทารุณของทหารญี่ปุ่น ได้สร้างความเจ็บปวดต่อชาวจีนในนานกิงเป็นอย่างมาก ความน่ากลัวและความเสียหายทุกอย่างที่เกิดขึ้นได้ กลายเป็นบาดแผลทางจิตใจของชาวจีนมาจนถึงทุกวันนี้

ผลการวิจัย

1. ปัจจัยที่นำไปสู่การรุกรานนานกิงของกองทัพญี่ปุ่น

จากการศึกษาถึงปัจจัยที่นำไปสู่การรุกรานนานกิงของกองทัพญี่ปุ่น พบว่ามีปัจจัยที่สำคัญหลายประการ ประการแรกได้แก่ ความคิดชาตินิยมของกองทัพญี่ปุ่นที่ต้องการขยายอำนาจเพื่อยึดครองประเทศต่างๆในเอเชีย ประการที่สองคือ แรงผลักดันจากการล่าอาณานิคมของประเทศมหาอำนาจทางตะวันตก ประการสุดท้ายคือ ความสำเร็จจากการพัฒนาอาวุธยุทโธปกรณ์ของกองทัพญี่ปุ่น ซึ่งจะอธิบายปัจจัยในแต่ละด้านดังต่อไปนี้

1.1 ความคิดชาตินิยมของกองทัพญี่ปุ่นที่ต้องการขยายอำนาจเพื่อยึดครองประเทศต่างๆในเอเชีย

ความคิดดั้งเดิมของคนญี่ปุ่นนั้นได้รับอิทธิพลจากศาสนาชินโต รวมถึงแนวคิดความเป็นชาตินิยมที่ศาสนาชินโตได้สอนไว้ว่าให้เคารพและนับถือครอบครัว ชุมชน และองค์จักรพรรดิ มีความเชื่อสืบต่อกันมาว่าคนญี่ปุ่นไม่ใช่คนธรรมดาแต่เป็นเทวดา ส่วนองค์จักรพรรดิก็ไม่ใช่เป็นเพียงแค่สมมุติเทพ แต่เป็นเทวราชโดยตรง และแน่นอนว่าประเทศญี่ปุ่นก็คือประเทศเทวดา เชื่อว่าตนเป็นลูกพระอาทิตย์ เมื่อคนญี่ปุ่นมีความคิดดังนี้ คนญี่ปุ่นจึงรักชาติของตนมาก และช่วยกันปลุกจิตสำนึกให้คนในชาติจงรักภักดีต่อจักรพรรดิ สังคม และครอบครัว อีกทั้งศาสนาชินโตยังสอนให้คนในประเทศรู้รักสามัคคี และรักชาติ แนวคำสอนของศาสนาชินโตที่เน้นการเชิดชูจักรพรรดิได้ส่งผลให้สถาบันจักรพรรดิกลายเป็นเอกลักษณ์ที่เด่นชัดของประเทศญี่ปุ่น นอกจากนี้กองทัพญี่ปุ่นซึ่งได้รับความไว้วางใจจากจักรพรรดิจึงยิ่งเชื่อมั่นในกองกำลังของตนเอง และมีความฮึกเหิมที่จะสู้เพื่อประเทศมากยิ่งขึ้น ซึ่งกองทัพยังได้ใช้หลักคำสอนของศาสนาชินโตมาปลุกกระดมให้คนในชาติเกิดความฮึกเหิมที่จะต่อสู้เพื่อนประเทศชาติ และรักชาติแบบหัวรุนแรง

นอกจากนั้นในสังคมญี่ปุ่นยังมีแนวคิดอื่นๆที่ได้รับปลูกฝังมาอย่างยาวนาน ได้แก่ แนวคิดความเป็นชาตินิยมซึ่งมีอยู่มาแต่เดิมแล้ว โดยผู้นำญี่ปุ่นได้สั่งสมความคิดเรื่องชาตินิยมไปตามระบบโรงเรียนของญี่ปุ่น เพื่อสอนให้คนในประเทศเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ฝังรากลึก ความคิดชาตินิยมไปตามระบบสังคมญี่ปุ่น สั่งสมความคิดที่ว่าประเทศของเรา (ฉัตรทิพย์ นาถสุภา แปล 2548 : 64) เมื่อมีความพร้อมในทุกๆด้านจากเดิมเป็นแค่นามธรรมก็กลายเป็นรูปธรรม เริ่มปฏิบัติจริงโดยมีแรงผลักดันจากชาติมหาอำนาจที่เข้ามาบีบบังคับให้ญี่ปุ่นเปิดประเทศ และเมื่อมีความพร้อมในการพัฒนาอาวุธ กองทัพญี่ปุ่นจึงเริ่มรุกสู่ประเทศทางเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

เมื่อญี่ปุ่นต้องการจะรวมประเทศต่างๆเข้าเป็นส่วนหนึ่งของญี่ปุ่น โดยการสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของเอเชียซึ่งให้ความสำคัญกับการเป็นผู้นำของญี่ปุ่นใน 3 ประการ คือ ประการแรก ญี่ปุ่นเป็นแสงสว่างแห่งเอเชีย (Light of Asia) ที่มีความเข้มแข็งและสามารถจุดประกายความคิดของการปลดปล่อยประเทศต่างๆในเอเชียให้เป็นอิสระจากการปกครองของตะวันตก ประการที่ 2 ญี่ปุ่นเป็นผู้คุ้มครองแห่งเอเชีย (Protector of Asia) ที่มีความพร้อมและความสามารถในการปกป้องเอเชียให้รอดพ้นจากการกลับเข้ามายึดครองอาณานิคมอีกครั้งของมหาอำนาจตะวันตก และประการที่ 3 ญี่ปุ่นเป็นผู้นำแห่งเอเชีย (Leader of Asia) เพียงประเทศเดียวที่มีประสบการณ์ ความสามารถ และความจริงใจที่จะสร้างสรรค์เอเชียใหม่ภายใต้ความร่วมมือและความมั่นคงร่วมกัน (พงศัตถศาสตร์ 2547 : 41) จากแนวคิดทั้งสามประการที่กล่าวมานี้ ได้แสดงให้เห็นว่า ญี่ปุ่นมองว่าประเทศของตนนั้นมียุทธศาสตร์ที่เข้มแข็ง และเป็นชนชาติที่แข็งแกร่งที่สุดในเอเชีย ดังนั้นด้วยแนวคิดความเป็นชาตินิยม และการมองว่าชาติของตนเองแข็งแกร่งที่สุดในเอเชียนี้เอง จึงส่งผลให้ญี่ปุ่นมีความคิดที่จะขยายดินแดนออกไปยังประเทศต่างๆ โดยใช้เหตุผลที่อ้างว่า “ประเทศของเราเป็นกองหน้าเอเชีย พุ่งไปข้างหน้าอย่างกล้าหาญในมหาสมุทรแปซิฟิก เราพร้อมที่จะปกป้องเอเชียให้ปลอดภัยจากการโจมตี” (ฉัตรนคร องค์กรสิงห์ แปล 2546 : 64)

ญี่ปุ่นอ้างว่าการขยายอำนาจของตนไปยังแถบเอเชียในก็เพื่อปกป้องประเทศต่างๆจากชาติมหาอำนาจทางตะวันตก กรณีของจีนประเทศญี่ปุ่นต้องเร่งขยายอำนาจไปยังยึดครองจีนเพราะเริ่มมองเห็นว่าหลังจากที่จีนถูกกองทัพของญี่ปุ่นยึดครองพื้นที่บางส่วนแล้วทำให้จีนไม่พอใจและหันมาพัฒนากองกำลังของตนเอง ญี่ปุ่นจึงเกรงว่าจีนจะพัฒนาประเทศเหนือกว่าตน จึงเร่งให้กองทัพยึดครองจีนเร็วขึ้นกว่าเดิม โดยเริ่มบุกไปยังประเทศแมนจูเรียทางตอนเหนือของจีนและภายหลังจากใช้เวลาไม่นานกองทัพญี่ปุ่นก็ยึดครองแมนจูเรียได้และสถาปนาเป็นประเทศแมนจูเกี้ยวเม่ อค.ศ. 1932 ต่อมาในปลายเดือนกรกฎาคม ค .ศ. 1937 กองทัพญี่ปุ่นได้เข้าไปยึดครองเมืองเทียนสิน -ปักกิ่งไว้หมด และในเดือนสิงหาคม ค .ศ. 1937 กองทัพญี่ปุ่นได้รุกไปยังเซี่ยงไฮ้แต่เนื่องจากใช้เวลารบกับกองทัพจีนที่เซี่ยงไฮ้เป็นเวลานานส่งผลให้กองทัพญี่ปุ่นเกิดความเครียด อยากจะเอาชนะมากกว่าเดิม เมื่อชนะแล้วก็ได้บุกไปยังนานกิงในปลายเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. 1937 และสังหารผู้คนในนานกิงทุกคนที่พบอย่างไม่ยั้งมือเนื่องจากความเครียดที่สะสมมาจากการรบเป็นเวลานานที่เซี่ยงไฮ้ และต้องเสียเพื่อนในกองทัพ การที่ญี่ปุ่นเข้าไปรุกรานจีนนั้นมี สาเหตุมาจากความคิดความเป็นชาตินิยมของตน รวมถึงการให้ความสำคัญของการเป็นผู้นำของประเทศญี่ปุ่นที่ต้องการเข้าไปปกครองประเทศอื่นๆให้อยู่ภายใต้การควบคุมของตนเองจึงทำให้ญี่ปุ่นบุกเข้าไปยังจีน โดยเฉพาะนานกิง นับเป็นเมืองที่ได้รับความเสียหายจากการปฏิบัติการที่โหดร้ายและรุนแรงของทหารญี่ปุ่นมากที่สุด

1.2 แรงผลักดันจากการล่าอาณานิคมของประเทศมหาอำนาจทางตะวันตก

ปลายคริสต์ศตวรรษที่ 15 ญีปุ่นภายใต้การปกครองของตระกูลโทกุงะวะ ได้ดำเนินนโยบายปิดประเทศเพื่อป้องกันอันตรายจากการล่าอาณานิคมของชาติมหาอำนาจทางตะวันตก แต่ต่อมา ในคริสต์ศตวรรษที่ 19 กองทัพอเมริกาได้ส่งนายพลเรือจัตวาแมทธิว เพอร์รี่ มาเจรจาต่อรองให้ญีปุ่นเปิดประเทศ และทำการค้าขายกับประเทศของตน แต่ในช่วงแรกญีปุ่นมีท่าทีปฏิเสธ และไม่ยอมทำตามข้อตกลง นายพลเรือจัตวาแมทธิว เพอร์รี่ จึงต้องทำให้ญีปุ่นยอมจำนนโดย การแสดงแสนยานุภาพใช้เรือกลไฟ และเทคโนโลยีแบบใหม่ทำให้ญีปุ่นเกิดความหวาดกลัวว่าหากไม่เปิดประเทศญีปุ่นจะได้รับความเสียหายอย่างแน่นอน นอกจากนี้ญีปุ่นจะต้องยอมรับอำนาจ และทำการค้ากับกองทัพอเมริกาแล้ว ญีปุ่นยังต้องเปิดประตูการค้ากับชาติมหาอำนาจทางตะวันตกอื่นๆอีกด้วย ได้แก่ อังกฤษ รัสเซีย เยอรมนี และฝรั่งเศส ภายหลังจากการถูกบีบบังคับให้เปิดประเทศได้ผลักดันให้ชาวญีปุ่นมีความคับแค้นใจเป็นอย่างมากจึงทำให้กองทัพญีปุ่นคิดหาแนวทางที่จะทำให้ประเทศของตนนั้นอยู่นอกรั้วอำนาจของชาติมหาอำนาจทางตะวันตก

ในขณะที่ผู้นำบางส่วนของญีปุ่นได้หาแนวทางที่จะต่อสู้กับ สหรัฐอเมริกา แต่ยังมีเสียงค้านจากผู้นำของประเทศส่วนหนึ่งว่าจะผ่อนปรนก่อน เพราะญีปุ่นปิดประเทศมานาน ไม่มีความทัดเทียมหรือความพร้อมทางอาวุธยุทธโปกรณ์จึงควรเร่งเรียนรู้เทคโนโลยีแบบใหม่ๆจากชาติมหาอำนาจเพื่อที่จะพัฒนาประเทศของตนให้ทัดเทียมกับชาติมหาอำนาจเสียก่อน และเมื่อถึงเวลาที่พร้อมจึงค่อยกลับมาแก้แค้นประเทศอเมริกา ดังนั้นการข่มขู่จากชาติมหาอำนาจจึงเปรียบเหมือนแรงผลักดันให้ญีปุ่นมุ่งมั่นที่จะพัฒนาประเทศให้เป็นที่หนึ่ง โดยเฉพาะสมัยต่อมาซึ่งเรียกว่ายุคฟื้นฟูเมจิ ได้มี เสียงปลุกใจที่ดังกึกก้องไปทั่วประเทศญีปุ่นว่า “บูชาพระจักรพรรดิ ขับไล่พวกป่าเถื่อนออกไป ” และ “ประเทศมั่นคง กองทัพเกรียงไกร ” (ฉัตรนคร องค์กรสังห, แปล 2546 : 55)

นอกจากประเทศญีปุ่นมีความคิดที่จะเรียนรู้เทคโนโลยีแบบใหม่จากชาติมหาอำนาจเพื่อพัฒนาประเทศของตนแล้ว ยังมีแนวคิดที่ว่าหากเราสามารถพัฒนาประเทศให้ทัดเทียมชาติมหาอำนาจได้โดยเฉพาะการพัฒนาอาวุธยุทธโปกรณ์ ประเทศญีปุ่นก็จะสามารถรวมประเทศต่างๆเข้าเป็นชาติเดียวกันได้ อีกทั้งยังจะสามารถขยายดินแดนไปได้อย่างกว้างขวางมากยิ่งขึ้นอีกด้วย เพื่อเป็นการส่งเสริมแนวคิดข้างต้นผู้นำจะมอบที่ดินให้แก่ทหารผู้ที่เสียสละเพื่อประเทศชาติ ต่อสู้อย่างเข้มแข็งเป็นรางวัล ซึ่งคำว่าชาติเดียวกันในที่นี้หมายถึงชาติญีปุ่นซึ่งแต่เดิมประเทศญีปุ่นมีความเชื่อที่ว่าประเทศของตนเป็นเพียงประเทศเดียวในโลกและเข้มแข็งที่สุด และด้วยปัจจัยจากแรงผลักดันของชาติมหาอำนาจที่ถูกบีบบังคับให้เปิดประเทศจึงส่งผลให้เกิดความเป็นหนึ่งเดียวกันหรือความคิดชาตินิยมที่ต้องมีการพัฒนาอาวุธยุทธโปกรณ์ให้ทันสมัย โดยรับเอาตัวอย่างจากชาติมหาอำนาจเพื่อที่จะพัฒนาตนให้ทัดเทียมกับชาติมหาอำนาจ และได้นำไปสู่การรุกรานประเทศในแถบเอเชียโดยเริ่มที่เกาหลี จีนตามลำดับ ซึ่งเป็นการดำเนินการตามแนวทางของประเทศมหาอำนาจตะวันตกเป็นสำคัญ

1.3 ความสำเร็จจากการพัฒนาอารยธรรมของกองทัพญี่ปุ่น

การที่ชาติมหาอำนาจดำเนินการผลักดันให้ญี่ปุ่นเปิดประเทศซึ่งนับเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้ญี่ปุ่นมุ่งมั่นที่จะพัฒนาตนให้ทัดเทียมกับชาติมหาอำนาจจึงได้พัฒนาประเทศของโดยรับเอาเทคโนโลยีตามแบบตะวันตก พัฒนาอารยธรรมให้ทันสมัย กองทัพญี่ปุ่นได้รับการปรับปรุงให้ทันสมัยมากยิ่งขึ้น เมื่อได้พัฒนาอารยธรรมมาจนมีประสิทธิภาพสูงได้ในระดับหนึ่งแล้วก็มีความคิดริเริ่มที่อยากจะทดสอบประสิทธิภาพในอาวุธของตนที่ได้พัฒนาเป็นมาอย่างดี ดังนั้นในปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19 ญี่ปุ่นจึงได้เริ่มทดสอบความสามารถกับประเทศในแถบเอเชีย เช่น ประเทศเกาหลี รัฐบาลญี่ปุ่นได้ส่งกองทัพเรือไปบังคับให้เกาหลีเซ็นสัญญาการค้ากับประเทศของตน ซึ่งได้ดำเนินการตามแบบเดียวกันกับที่ นายพลเรือจัตวาแมทธิว เพอร์รี่ยกกองกำลังที่มีแสนยานุภาพเข้ามายังประเทศญี่ปุ่น ซึ่งในขณะนั้นจักรพรรดิเกาหลีไม่ยอมลงพระนามในสนธิสัญญาผนวกดินแดนเกาหลี-ญี่ปุ่น แต่กองทัพญี่ปุ่นก็ได้เข้าไปครอบครองเกาหลี และลงมือพัฒนาประเทศเกาหลีใหม่เพื่อประโยชน์ของญี่ปุ่นเป็นสำคัญ อย่างไรก็ตามนอกจากญี่ปุ่นจะใช้อาวุธที่ตนพัฒนาข่มขู่บีบบังคับให้เกาหลีทำสัญญากับญี่ปุ่นแต่การทำสัญญาของเกาหลี-ญี่ปุ่นก็ไม่เป็นผลสำเร็จ และกองทัพญี่ปุ่นยังได้ใช้อาวุธกับประชาชนในเหตุการณ์ที่ชาวเกาหลีลุกฮือไม่ยอมญี่ปุ่นหลังจากจักรพรรดิเกาหลีสิ้นพระชนม์ ชาวเกาหลีประมาณ 7,000 คนถูกสังหารในเหตุการณ์นี้เพียงเพราะกองทัพญี่ปุ่นอยากตัดไฟแต่ต้นลม (พันทิวา 2552 : 29)

ต่อมาญี่ปุ่นก็เริ่มปะทะกับจีนด้วยเหตุข้อพิพาทกรณีขัดแย้งกับจีนในเรื่องผลประโยชน์ในประเทศเกาหลี เกิดเป็นสงครามญี่ปุ่น-จีน ในค.ศ. 1894 และด้วยเหตุนี้เองจึงส่งผลให้ญี่ปุ่นเริ่มหันมาทดลองอาวุธที่ตนได้พัฒนากับประเทศจีน กองทัพทหารญี่ปุ่นที่ได้รับการพัฒนาตามแบบตะวันตกก็ยิ่ง เข้มเกริมมากยิ่งขึ้น โดยมองว่าประเทศของตนใช้กำลังทหารเพียงน้อยนิดก็สามารถรบชนะจีนได้ และเห็นว่าทหารจีนอ่อนแอกว่าทหารในกองทัพญี่ปุ่น อย่างไรก็ตามในท้ายที่สุดญี่ปุ่นต้องยอมแพ้ด้วยอำนาจของชาติมหาอำนาจทางตะวันตกอันประกอบด้วย รัสเซีย ฝรั่งเศส เยอรมนีที่เข้ามาแทรกแซงและบีบบังคับให้ญี่ปุ่นยอมแพ้ ส่งผลให้ญี่ปุ่นคับแค้นใจ และคิดที่จะเอาชนะเหนืออำนาจของชาติมหาอำนาจทางตะวันตกมากยิ่งขึ้น

การขยายอำนาจและอิทธิพลของญี่ปุ่นเข้าไปยังเกาหลี และจีนตอนเหนือส่งผลให้เมื่อค .ศ. 1905 ได้เกิด สงครามญี่ปุ่น-รัสเซีย ซึ่งญี่ปุ่นเป็นฝ่ายชนะในครั้งนี้นำส่งผลให้ญี่ปุ่นเกิดความฮึกเหิมเป็นอย่างมาก ยิ่งมทะลุ มากยิ่งขึ้น และคิดว่าในที่สุดประเทศของตนสามารถเอาชนะอำนาจทางตะวันตกได้แล้ว จึงเกิดแนวความคิด ใหม่ที่อยากจะขยายดินแดน และเข้าไปปกครองประเทศอื่นๆเนื่องจากคิดว่าประเทศของตนนี้ น มีอาวุธยุทธ โขปกรณ์ที่เข้มแข็ง กองทัพทหารที่ทันสมัย ดังนั้นนอกจากมีแผนที่จะกลับไปยึดครองเกาหลี และจีนตอนเหนือ ได้อีกครั้งแล้ว ยังสามารถเอาชนะชาติตะวันตกอย่างรัสเซียได้อีกด้วย

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าด้วยปัจจัยอันเกิดจากการพัฒนาอาวุธที่ได้รับเอาเทคโนโลยีที่ นสมัยตาม แบบอย่างของสหรัฐอเมริกา จึงผลักดันให้กองทัพญี่ปุ่นปรารถนาจะทดลองอาวุธที่ตนพัฒนามาว่าใช้ได้ผล จริงหรือไม่ ด้วยเหตุนี้จึงได้ส่งผลให้จุดมุ่งหมายของกองทัพญี่ปุ่นคือ การขยายดินแดน และปกครอง ประเทศอื่นๆ(ฉัตรนคร องค์กรสังห์ แปล 2552 : 57) โดยเฉพาะเมืองนานกิง ของจีนที่ได้รับความเสียหายมาก ที่สุด เหตุผลส่วนหนึ่งสืบเนื่องจากความคับแค้นใจของกองทัพญี่ปุ่นที่รบชนะกองทัพจีนที่เซี่ยงไฮ้ได้ล่าช้า กว่าความคาดหมายของตน นานกิงจึงกลายเป็นที่ระบายนามของกองทัพญี่ปุ่นทั้ง โดยการข่มขืน และฆ่า อย่างโหดเหี้ยม

2. การดำเนินการของกองทัพญี่ปุ่นในนานกิง

จากการศึกษาถึง วิธีการดำเนินการของกองทัพญี่ปุ่นในนานกิง พบว่ากองทัพญี่ปุ่นได้มีการ ดำเนินการที่สำคัญหลายประการ ประการแรกได้แก่ การดำเนินการตามแนวคิดโสะกุชินรูง ประการที่สอง ได้แก่ การขยายอำนาจเข้าไปในจีนของกองทัพญี่ปุ่น และประการสุดท้ายได้แก่ การดำเนินการเข้าสู่ นานกิงตามแนวคิดลัทธิทหารนิยม ซึ่งจะอธิบายการดำเนินการในแต่ละส่วนดังต่อไปนี้

2.1 การดำเนินการตามแนวคิดโสะกุชินรูง

การดำเนินนโยบายต่างประเทศตามแนวคิด โสะกุชินรูง (Hokushinron) คือ การขยายอิทธิพลของญี่ปุ่นขึ้นไป ยังภูมิภาคทางด้านเหนือซึ่งประกอบ ด้วยเกาหลี จีน และแมนจูเรีย โดยแนวคิดนี้ได้รับการสนับสนุนจาก กองทัพบก (พวงทิพย์ เกียรติสกุล 2547 : 42) เดิมทีแนวคิดความเป็นชาตินิยมนั้นถือเป็นส่วนหนึ่งที่ ก่อให้เกิดแนวคิด โสะกุชินรูง เนื่องจากญี่ปุ่นอยากจะขยายดินแดนเข้าไปครอบครองยังประเทศอื่นๆ เพราะ เชื่อว่าตนเองแข็งแกร่งที่สุดในเอเชีย แนวคิดโสะกุชินรูงนี้จึงได้เกิดขึ้นมา โดยในส่วนของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ในแมนจูเรีย ถือเป็นการขยายอำนาจของกองทัพญี่ปุ่นไปยังภูมิภาคทางเหนือ

ซึ่งนโยบายการเดินทัพเข้าสู่نانกิงของญี่ปุ่นเป็นไปอย่างง่าย ๆ ซึ่งกองทัพญี่ปุ่นหวังจะใช้ประโยชน์จากเมืองนี้เพราะเป็นเมืองที่ขนานบอยู่ด้วยแม่น้ำถึงสองด้าน และเชียงไฮ้ซึ่งเป็นนครหลวงเดิมของจีนก็ยังตั้งอยู่ทางตอนใต้ของโค้งแม่น้ำแยงซีซึ่งเมื่อไหลมาจากทางเหนือแล้วก็เลี้ยวผ่านไปทางตะวันออก

จากสภาพทำเลที่ตั้งของเมืองนานกิง จึงทำให้กองทัพญี่ปุ่นสามารถเดินทัพจากทางตะวันออกเฉียงใต้มาบรรจบกันที่ด้านหน้าของนานกิงในรูปครึ่งวงกลมได้ โดยใช้แม่น้ำเป็นกำแพงธรรมชาติล้อมเมืองหลวงแห่งนี้ รวมทั้งสกัดการฝ่าหนีออกไปได้ง่าย และในปลายเดือนพฤศจิกายน ทหารญี่ปุ่นสามกองทัพพาหน้าเข้าหานานกิง ทัพหนึ่งมุ่งตะวันตกทางฝั่งด้านใต้ของแม่น้ำแยงซี ทหารกองนี้ผ่านเข้ามาทางปากแม่น้ำไปเหมาซึ่งอยู่ด้านตะวันตกเฉียงเหนือของเชียงไฮ้ เดินทัพมาตามทางรถไฟสายนานกิง -เชียงไฮ้ ซึ่งกองทัพอากาศของญี่ปุ่นระเบิดทำลายสะพานส่วนใหญ่รื้อทำไว้แล้ว กองทัพแรกอยู่ภายใต้การนำของ นาคาจิมา เคซาโกะซึ่งได้รับสมญานามว่า “สัตว์เดรัจฉาน” ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดของกองทัพแห่งสมเด็จพระจักรพรรดิที่ยกเข้าบุกเขตเชียงไฮ้ และนานกิงทั้งหมด ส่วนกองทัพที่สองอยู่ภายใต้การนำทัพของ พลเอกมัตสึอิ อิวานะ กองทัพนี้พร้อมจะตะลุยจู่โจมทั้งทางน้ำและทางบกอยู่ที่ทะเลสาบถ้ายูซึ่งเป็นที่ทะเลสาบที่อยู่ระหว่างเชียงไฮ้ และนานกิง และกองทัพที่สาม ผู้นำทัพคือ พลโทยานากาวา ไสสุเซะที่เดินทัพห่างจากกองทัพที่สองลงไปทางใต้ และหักเลี้ยวเข้าหานานกิงจากทางตะวันตกเฉียงเหนือ (ฉัตรนคร รองคสังห์ แปล 2552 : 71) จากที่กล่าวมาข้างต้นนี้คือการดำเนินการของกองทัพกวางตุ้งแห่งจักรพรรดิญี่ปุ่นที่มุ่งขยายอำนาจเข้าสู่نانกิงตามแนวคิด โสเกุชินร่ง

2.2 การขยายอำนาจเข้าไปในจีนของกองทัพญี่ปุ่น

การขยายอำนาจของญี่ปุ่นเข้าไปยังแมนจูเรียนั้นเป็นการขยายอำนาจตามแนวคิด โสเกุชินร่ง เริ่มต้นขึ้นนับตั้งแต่กองทัพกวางตุ้งซึ่งเป็นกองทัพอิสระของกองทัพญี่ปุ่นได้ลอบวางระเบิดทางรถไฟสายใต้ของแมนจูเรีย และเป็นการสร้างสถานการณ์ขึ้นว่าคนจีนเป็นผู้กระทำ ในวันที่ 18 กันยายน ค.ศ. 1931 กองทัพกวางตุ้งจึงใช้ข้ออ้างนี้เข้ายึดครองแมนจูเรียซึ่งอย่างไรก็ตามต่อมาในวันที่ 18 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1932 กองทัพกวางตุ้งของประเทศญี่ปุ่นได้ยึดครองแมนจูเรียได้สำเร็จ และเปลี่ยนชื่อเป็น แมนจูเกว โดยสถาปนา อ้ายซิน เจียหลอ ปูยี จักรพรรดิองค์สุดท้ายแห่งราชวงศ์ชิงเป็นผู้ปกครองดูแลภายใต้การนำของกองทัพญี่ปุ่น เหตุการณ์นี้ทำให้ผู้นำประเทศจีนไม่พอใจ และยื่นเรื่องต่อองค์การสันนิบาตชาติ ซึ่งองค์การสันนิบาตชาติได้ประกาศไม่ยอมรับการกระทำของกองทัพญี่ปุ่น และไม่ยอมรับแมนจูเกวเป็นประเทศภายใต้การยึดครองของกองทัพญี่ปุ่น โดยได้ สั่งญี่ปุ่นให้ถอนกองทัพออกจากแมนจูเรีย ให้จีนกลับไปปกครองดังเดิม

ด้วยเหตุนี้เองส่งผลให้ญี่ปุ่นลาออกจากการเป็นสมาชิกขององค์การสันนิบาตชาติใน ค.ศ.1933 และไม่ยอมถอนกำลังทหารออกจากแมนจูเรีย ภายหลังจากครอบครองแมนจูเรียได้สำเร็จ กองทัพญี่ปุ่นจึงยิ่งฮึกเหิม และมีความคิดชาตินิยมที่รุนแรงมากยิ่งขึ้น

ในช่วงเดือนมิถุนายน ค.ศ. 1937 ญี่ปุ่นได้ส่งกองทัพมาวางกำลังอยู่ที่บริเวณสะพานลูทัว หรือ สะพานมาร์โคโปโล ญี่ปุ่นได้โทรเลขไปถึงฝ่ายก๊กมินตั๋ง และบอกว่าทหารของตนหายตัวไป โดยเชื่อว่าทหารของตนจะหลบหนีไปซ่อนตัวอยู่ในเมือง จึงขอส่งทหารเข้าไปตรวจค้นเพื่อนำตัวกลับมา ต่อมาฝ่ายก๊กมินตั๋งพบตัวทหารของญี่ปุ่นแต่ไม่ได้ทำอันตรายแก่ทหารญี่ปุ่น แต่ฝ่ายกองทัพญี่ปุ่นกลับออกอุบายให้กองทัพก๊กมินตั๋งยอมให้ทหารของญี่ปุ่นเข้าไปในเมืองนั้นภายใน 1 ชั่วโมง หากไม่ยอมจะยิงปืนใหญ่ไปยังเมือง พอถึงเวลาฝ่ายญี่ปุ่นจึงยิงปืนใหญ่ อีกทั้งยังส่งทหารม้าข้ามสะพานมาร์โคโปโลเข้าไปยังในเมือง ฝ่ายก๊กมินตั๋งรู้ว่ากองทัพของตนไม่สามารถสู้ได้ จึงขอเปิดการเจรจา แต่ข้อเจรจานั้นญี่ปุ่นได้เอาเปรียบเป็นอย่างมาก ทำให้จีนไม่อาจยอมได้ ญี่ปุ่นจึงสบโอกาสที่จะใช้กองทัพของตนบุกเข้าสู่เมืองปักกิ่ง เพื่อจะทำการขยายอำนาจต่อไปเรื่อยๆ ในจีน หลังจากกรุงปักกิ่ง และเมืองเทียนสินตกอยู่ภายใต้การควบคุมของกองทัพญี่ปุ่นใน ค.ศ.1937 ส่งผลให้กองทัพญี่ปุ่นยิ่งฮึกเหิมเกริมและ รุกคืบต่อไปไม่หยุดจนกระทั่งจีนเสียดินแดนส่วนเหนือในช่วงปลาย ค.ศ.1937 และกองทัพญี่ปุ่นก็นำกำลังเข้าบุกไปยังทางใต้ได้แก่ เมืองเซียงไฮ้ และบุกไปตามแนวแม่น้ำแยงซีจนถึงนานกิงในเวลาต่อมา โดยใช้กองกำลังทั้งสามทัพบุกไปยังนานกิงด้วยความแค้นใจ อย่างไม่รีรอถึงแม้ว่ารัฐบาลญี่ปุ่นเองจะไม่เห็นด้วยในวิธีใช้ข้ออ้างเหตุการณ์ที่สะพานมาร์โคโปโล เพื่อเข้ายึดครองดินแดนของจีน แต่ก็ไม่สามารถห้ามกองทัพของประเทศตนได้ เนื่องจากกองทัพของญี่ปุ่นมีบทบาทมาก โดยมีจักรพรรดิเป็นผู้สนับสนุน

2.3 การดำเนินการเข้าสู่ نانกิงตามแนวคิดลัทธิทหารนิยม

รากแห่งลัทธิทหารนิยมนั้นถูกปลูกฝังอยู่ในสังคมญี่ปุ่นมาพร้อมกับแนวคิดความเป็นชาตินิยม โดยแนวความคิดชาตินิยมมีจุดเริ่มต้นอยู่ที่สถาบันครอบครัว โรงเรียน และสังคมญี่ปุ่นตามลำดับ ส่วนลัทธิทหารนิยมนั้นมีรากฐานอยู่ที่โรงเรียนญี่ปุ่น ในปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาญี่ปุ่นประกาศว่า โรงเรียนไม่ได้มีไว้เพื่อให้นักเรียน แต่เพื่อประโยชน์ของประเทศ ครูในโรงเรียนระดับประถมได้รับการอบรมเช่นเดียวกันกับทหารในกองทัพ โดยครูและนักเรียนใช้ชีวิตร่วมกันในโรงทหารซึ่งกฎระเบียบ และการเรียนการสอนเป็นไปอย่างเคร่งเครียด (ฉัตรนกร องคสิงห์ แปล 2552 : 65) ส่วนเด็กนักเรียนถูกบังคับให้แบกของหนักๆ ยืนเท้าเปล่าอยู่ในหิมะ ทันทีที่นักเรียนตัดสินใจเลือกเป็นทหาร

ก็ต้องไปปรับแรงกดดัน และแรงบีบบังคับอยู่มาก เป็นการฝึกที่ไม่ได้มีการผ่อนปรนแม้แต่น้อย นักเรียนนายร้อยญี่ปุ่นจะต้องยึดคติ “ไม่ยอมแพ้” ไว้ให้ขึ้นใจ เมื่อได้รับการฝึกฝนอย่างหนักจึงส่งผลให้นักเรียนนายร้อยทั้งหลายมีความแข็งแกร่งมากยิ่งขึ้น บางคนที่ทนไม่ไหวต่อการฝึกนั้นล้มป่วยบ้าง และตายในที่สุด เมื่อญี่ปุ่นได้พัฒนาอาวุธยุทธโศปกรณ์ให้ทันสมัย และมีความพร้อมทางด้านกองทัพที่เข้มแข็ง ญี่ปุ่นจึงเริ่มก่อสงครามไปทีละขั้นๆ โดยในเดือนกรกฎาคม ค.ศ.1937 ทหารญี่ปุ่นกรมหนึ่งถูกส่งไปประจำเพื่อการซ้อมรบที่เมืองเทียนสิน ใกล้สะพานมาร์โคโปโล ระหว่างพักมีทหารญี่ปุ่นนายหนึ่งหายตัวไป กองทัพญี่ปุ่นจึงใช้ข้ออ้างนี้เพื่อแสดงอำนาจ บุกเข้าไปในป้อมหว่านฝิงที่อยู่ ใกล้กับสะพานมาร์โคโปโล แล้วออกคำสั่งให้จีนเปิดประตูเพื่อตรวจหานายทหารที่หายตัวไป เมื่อผู้บังคับฝ่ายจีนปฏิเสธ ญี่ปุ่นจึงระดมยิงป้อมนั้น สิ้นเดือนกรกฎาคม กองทัพญี่ปุ่นก็ควบคุมพื้นที่บริเวณเทียนสิน-ปักกิ่งไว้ได้โดยสิ้นเชิง

ต่อจากนั้นในเดือนสิงหาคม ค.ศ.1937 กองทัพญี่ปุ่นได้เริ่มขยายอำนาจเข้าไปยังเซี่ยงไฮ้ แต่ต้องผิดหวังจากที่คาดไว้ว่าจะสามารถยึดเซี่ยงไฮ้ได้เร็ววันเหมือนอย่างปักกิ่ง แต่กลับใช้เวลาลากยาวจากฤดูร้อนถึงฤดูใบไม้ร่วง ภาวะการณ์นี้ได้ส่งผลให้กองทัพญี่ปุ่นยิ่งคับแค้นใจมากกว่าเดิมที่ต้องเสียเพื่อนทหารทั้งยังต้องเหน็ดเหนื่อยจากการรบที่เป็นเวลานาน ต่อมาภายหลังจากที่สามารถเมื่อรบชนะเซี่ยงไฮ้ในเดือนพฤศจิกายนนั้น กองทัพทหารญี่ปุ่นยิ่งกระหายอยากจะได้แผ่นดินจีนมากยิ่งขึ้น จึงเริ่มขยายอำนาจมุ่งสู่ฉานกิง เป็นเมืองถัดไป โดยได้ฆ่าชาวจีนในฉานกิงทุกคนที่พบเห็น ไม่ว่าจะเด็กหรือชรา ส่วนผู้หญิงก็ถูกข่มขืน และฆ่า ผู้ชายก็ถูกทารุณกรรมจนเสียชีวิต ลัทธิทหารนิยมที่ถูกปลูกฝังในกองทัพญี่ปุ่นนั้นเป็นความคิดกระแสหลักที่ทำให้กองทัพทำทุกอย่างได้เพื่อชาติของตน แม้จะต้องฆ่าคนเป็นร้อยก็ตาม ดังเมื่อมีความคับแค้นเกิดขึ้นในหมู่ทหารญี่ปุ่นฉานกิงจึงกลายเป็นเมืองที่สูญเสียมากที่สุด

3. ผลกระทบที่ฉานกิงได้รับจากการรุกรานของกองทัพญี่ปุ่น

ในการอธิบายถึงผลกระทบที่ฉานกิงได้รับจากการรุกรานของกองทัพญี่ปุ่น จะอธิบายผลกระทบที่มีต่อชาวจีนใน 2 ระยะ ซึ่งระยะแรก ในระหว่างสงครามฉานกิง และระยะที่สอง ในช่วงหลังสงคราม ฉานกิงตามลำดับ ดังนี้

3.1 ผลกระทบต่อชาวจีนในระหว่างสงครามนานกิง

แรงผลักดันที่ทำให้ทหารในกองทัพญี่ปุ่นกระทำความรุนแรงอย่างป่าเถื่อน รวมถึงการเข่นฆ่าต่อประชาชนชาวนานกิงคือ ก่อนที่กองทัพญี่ปุ่นจะบุกมาถึงนานกิงนั้น กองทัพญี่ปุ่นได้ไปติดอยู่ที่ เซี่ยงไฮ้ จากเดิมที่ตั้งใจไว้ว่าจะยึดครองประเทศจีนให้ได้ภายในสามเดือน แต่กองทัพทหารของจีนในเซี่ยงไฮ้ เข้มแข็งมากกว่าที่อื่นๆ เนื่องจากทหารจีนได้ถูกฝึกมาเป็นอย่างดี และยังไม่ได้รับความบอบช้ำจากสงคราม จึงส่งผลให้กองทัพทหารญี่ปุ่นต้องทำการรบอยู่นานกว่าที่ตั้งเป้าหมายไว้ว่าจะสามารถเอาชนะในเวลาอันสั้น อีกทั้งยังต้องสูญเสียทหารของกองทัพญี่ปุ่นไปเป็นจำนวนมากอีกด้วย ภาวะการณ์นี้จึงกลายเป็นแรงกดดันทำให้ทหารของญี่ปุ่นเกิดความเคียดแค้น และความรุนแรงมาลงที่ทหารรวมทั้งชาวจีนในนานกิงแทน โดยทหารญี่ปุ่นได้ฆ่าชาวนานกิงไปเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้มีผู้เชี่ยวชาญได้ประมาณการไว้ว่าชาวนานกิงที่ตกเป็นเหยื่อผู้เคราะห์ร้ายและเสียชีวิตในระหว่างสงครามมีจำนวนสูงถึง 300,000 คน (พันทิวา 2552 : 62) และจำนวนมากกว่าครึ่งเป็นเพศหญิง ตั้งแต่เด็กจนถึงวัยชรา แม้กระทั่งแม่ชีก็ไม่สามารถรอดพ้นจากการถูกทารุณกรรมได้เลย ซึ่งกลุ่มคนที่ได้รับผลกระทบจากการกระทำที่รุนแรง ของทหารญี่ปุ่น ในระหว่างสงครามส่วนใหญ่ประกอบด้วยทหารจีนในสงครามนานกิง และชาวจีนที่อาศัยอยู่ในเมืองนานกิงเป็นหลักดังนี้

1) ทหารจีนที่นานกิง ถูกกระทำทารุณแรงเนื่องจากการรบ และความแค้นของทหารญี่ปุ่นที่ได้สูญเสียเพื่อนทหารไปเมื่อตอนรบที่เซี่ยงไฮ้ โดยทหารชาวจีนที่รักษาการณ์อยู่ที่นานกิงนั้นมีอยู่ราว 90,000 คน แต่เพียงไม่นานก็ถูกตีเมืองแตก นายทหารจีนต่างหนีเอาตัวรอดกันแบบไม่คิดชีวิต ในตอนที่ทหารญี่ปุ่นไล่ฆ่าทหารนานกิงนั้นเกิด จากความแค้นซึ่งได้คิดหาสารพัดวิธีขึ้นมาเพื่อที่จะฆ่าอย่างสนุกสนาน เช่น ใช้ทหารชาวจีนเป็นเป้าในการฝึกซ้อมของทหารใหม่ในกองทัพญี่ปุ่น หรือเล่นเกมแข่งขันกันไล่ฆ่าอย่างสนุกสนาน แต่ต่อมาทหารญี่ปุ่นเริ่มรู้สึกเหนียวที่จะฆ่าเนื่องจากทหารชาวจีนที่รักษาการณ์นานกิงมีจำนวนเยอะกว่าทหารญี่ปุ่น ทหารญี่ปุ่นจึงให้ทหารจีนในนานกิงรับภาระในการเป็นผู้ฆ่าแทน นอกจากนี้ทำให้ทหารญี่ปุ่นเริ่มคิดหาวิธีการฆ่าทหารจีนจำนวนมากๆในแต่ละครั้ง เช่น การสาดปืนกลใส่ส่งผลให้ทหารนานกิงนั้นเสียชีวิตเฉลี่ยโดยประมาณวันละ 2,000 คน (พื้นที่วา 2552 : 49) หรือการใช้วิธี ที่ให้ทหารนานกิงขุดหลุมขนาดใหญ่เพื่อฝังตัวเอง และเพื่อนทั้งเป็นโดยการใช้ปืนชูให้ลงไปนั่งในหลุมขนาดใหญ่ นั้นจุดจบสุดท้ายของทหารนานกิงไม่ว่าจะยอมหรือไม่ยอมก็ถูกสังหารอยู่ดี

ภาพทหารชาวจีนที่สังหารเชลยอย่างสนุกสนาน

ที่มา : ต่วยตูน. ย้อนรอยสงครามที่โหดร้ายนานกิง. <http://board.postjung.com/657067.html>.

2) ชาวจีนในนานกิง ต่างถูกทารุณกรรมอย่างโหดร้ายโดยไม่แบ่งวัยหรือเพศเลย ซึ่งเชลยชาวจีนในนานกิงต่างยอมรับชะตากรรมของตนเองว่ายังไ้ก็ต้องถูกฆ่าอยู่ดี ดังนั้นส่วนใหญ่จึงนั่งรอวันตาย ยอมทำตามคำสั่งการของทหารญี่ปุ่นทุกอย่าง เช่น การถูกบังคับให้คนในครอบครัวยอมกระทำการฆ่าเราคนในครอบครัวเดียวกัน (พันทิวา 2552 : 52) ทั้งๆที่รู้ว่าสุดท้ายแล้วยังไ้ก็ต้องถูกฆ่าอยู่ดี หรือถูกบังคับให้ฆ่าเพื่อนร่วมชาติของตนเองและปลักร่างลงไปในหลุมและสุดท้ายตนเองก็ถูกฆ่า แต่บางคนก็มีศักดิ์ศรีไม่ยอมทำตามคำสั่งของพวกทหารญี่ปุ่นยอมตายดีกว่าจะทำชั่ว เช่น พ่อที่ยอมตายโดยไม่ยอมข่มขืนลูกสาวตัวเอง หรือสามีที่ปกป้องภรรยาตนเองจากทหารญี่ปุ่นแต่สุดท้ายก็ถูกบังคับให้ดูการเรียงคิวข่มขืนภรรยาตนเองของทหารญี่ปุ่นก่อนฆ่าทั้งทั้งคู่ รวมถึงพระภิกษุที่ถูกสั่งให้ข่มขืนสตรี แต่พระภิกษุรักษาคณธรรมของตนและไม่ยอมทำตามจึงถูกตัดอวัยวะปล่อยให้เลือดไหลจนตาย

ภาพเหตุการณ์ที่เชลยชาวจีนในนานกิงถูกทารุณกรรมอย่างโหดเหี้ยมโดยกองทัพญี่ปุ่น
 ที่มา : 1937 Nanking Massacre. <http://www.nanking-massacre.com>.

ภายใต้สภาวะการณ์ที่รุนแรงดังกล่าวข้างต้นจึงมีชาวจีนส่วนน้อยมากที่คิดหาวิธีสู้ และหนีเอาชีวิตรอด หนึ่งในนั้นคือ หลี่ซิวยง ในค .ศ. 1937 เธออายุได้ 18 ปีแต่งงานและตั้งครรภ์อายุครรภ์ได้ประมาณ 6-7 เดือนสามีของเธอเป็นทหารต้องตามกองทัพไปรบกับทหารญี่ปุ่น ส่วนตัวเธอนั้นต้องหนีตามไปอยู่กับพ่อ เนื่องจากเธอต้องจึงทำให้การเดินทางเป็นไปอย่างยากลำบาก เธอได้ไปอยู่ในพื้นที่เขตปลอดภัยในนานกิงที่มีชาวต่างชาติคอยช่วยเหลืออยู่ แต่ทหารญี่ปุ่นก็เข้ามาตรวจค้นอยู่บ่อยๆ และในที่สุดเธอก็ถูกทหารญี่ปุ่นจับตัวไปพร้อมกับผู้หญิงคนอื่นๆ ทหารญี่ปุ่นจับผู้หญิงเรานี้ไปข่มขืนที่ละคนสองคนแล้วก็มาทิ้งซึ่งเธอรู้ดีว่าแม้เธอจะตั้งครรภ์แต่ก็ไม่ได้รับการยกเว้นใดๆทั้งสิ้น เธอคอยอยู่ ตลอดว่ายอมตายเสียดีกว่าจะถูกข่มขืน และวันที่เธอคิดไว้ก็มาถึง ทหารญี่ปุ่นจับตัวเธอออกไปเพื่อที่จะข่มขืน แต่เธอไม่ยอมและสูญเสียความสามารถ จนในที่สุดเธอถูกดาบแทงที่ ในตอนแรกทุกคนคิดว่าเธอไม่รอดจึงนำเธอไปฝัง แต่มีคนสังเกตเห็นฟองเลือดที่ออกมาจากแผลตรงปากเธอ พวกเขาจึงหันกลับมาดูเธออีกครั้ง และพบว่าเธอยังไม่ตายจึงนำส่งโรงพยาบาลนานกิง เธอเป็นผู้ที่รอดชีวิตจากเหตุการณ์ที่โหดร้ายทารุณนี้มาได้ และฝากรอยแผลเป็นไว้ถึง 37 รอย แต่รอยไหนก็ไม่เจ็บเท่ารอยแผลที่ใจของเธอจากการถูกทำทารุณกรรมและเสียลูก เธอมีอายุอยู่จนถึง 85 ปี และเล่าเรื่องราวของเธอให้ลูกหลานฟังจากรุ่นสู่รุ่น (พันทิวา 2552 : 64)

ภาพหลี่ซิวยงที่โดนทำร้ายโดยทหารญี่ปุ่นในขณะที่เธที่ตั้งครรภ์

ที่มา : Canada ALPHA. Nanking Massacre & Rules of war. <http://www.alpha-canada.org/education>.

นอกเหนือจากนี้ก็ยังมิผู้หญิงชาวจีนที่ถูกล่อลวงให้มาทำงานในที่ที่เรียกว่า บ้านแห่งความสบาย หรือสถานบริการทางเพศสำหรับทหารเนื่องจากผู้หญิงที่สมัครใจมานั้นมีจำนวนน้อยลงเรื่อยๆ พวกทหารที่มีความใคร่มากและต้องการจะปลด คบปล่อยจึงได้คิดที่จะล่อลวง นูดหรือบีบบังคับให้ผู้หญิงตามแดนต่างๆ ที่ตนไปเยือนมาทำงานในช่องทหาร ปัจจัยหลักที่ทำให้ทหารญี่ปุ่นทำการเช่นนั้นนอกจากความแค้นแล้วก็อาจเป็นเพราะพวกทหารญี่ปุ่นคิดว่า พวกเขาได้รับคำบัญชาจากหัวหน้าให้มาชโลยให้หมดเพราะเห็นว่าเหยื่อเหล่านั้นยังงี้ก็ต้องถูกฆ่าอยู่แล้ว ดังนั้นจึงจะทำการไว้กับเหยื่อก่อนตายก็ได้ รวมทั้งการบังคับให้ผู้หญิงที่เป็นเชลยชวานานกิงทุกวัยมาทำงานยังช่องทหารเพื่อบำเรอความสุขให้กับทหารญี่ปุ่นที่เหนื่อยจากการออกรบ ผู้หญิงบางคนก็ทนรับชะตากรรมของตนไม่ได้ก็มีความคิดที่จะฆ่าตัวตายกันอยู่เรื่อยๆ บางคนตั้งครรภ์จากการทำงานในช่องทหาร รวมถึงติดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ส่วนคนที่รอดชีวิตจากสงครามนานกิงมาได้ นั้น ก็ไม่ได้ใช้ชีวิตอยู่อย่างมีความสุข หรือไม่พอใจที่รอดพ้นจากสงครามนี้มาเลย แต่กลับรู้สึกเสียใจด้วยซ้ำว่าทำไมถึงไม่ตายให้รู้ แล้วรู้รอดกันไปเลย จะได้ไม่ต้องมาทุกข์ทรมานทั้งร่างกายและจิตใจเหมือนอย่างทุกวันนี้

ภาพผู้หญิงชาวจีนที่ถูกทหารญี่ปุ่นบังคับให้ทำงานที่บ้านแห่งความสบาย

ที่มา : Dragon City Journal. **Rape of Nanking photo.**

<http://urbismedia-ltd.com/html/RapeofNankingPhotos.htm>

3.2 ผลกระทบต่อชาวจีนในช่วงหลังสงครามนานกิง

ผลกระทบจากการถูกทารุณอย่างรุนแรงทำให้ชาวจีนในนานกิงดำรงชีวิตอยู่อย่างยากลำบาก และทุกข์ทรมานในช่วงหลังสงคราม ทั้งทรมานจากภาพ ความทรงจำที่เห็นในสงคราม เช่น เพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ถูกทรมาน ข่มขืน ไปจนกระทั่งถูกฆ่า ผู้หญิงบางคนก็เป็นโรคที่เกิดจากการถูกข่มขืน คนที่มีชีวิตอยู่ต้องทุกข์ทั้งร่างกาย และจิตใจ อีกทั้งยังต้องใช้ชีวิตอยู่อย่างลำบาก และมีฐานะยากจน คนที่ถูกทำร้ายจนพิการนั้นต้องอยู่ในสังคมอย่างยากลำบากเนื่องจากถูกเพื่อนมนุษย์ด้วยกันเองก็ดกั้นไม่ให้ใช้ชีวิตได้ตามเดิม เช่น การทำงาน คนเหล่านี้ที่รอดชีวิตจากสงครามนานกิงได้แต่หวังว่ารัฐบาลจีนจะเรียกร้องความเป็นธรรมให้กับพวกเขา แต่ความหวังนั้นก็ ต้องพังลงไป เพราะรัฐบาลได้ประกาศให้อภัยแก่ประเทศญี่ปุ่นแล้ว ในค.ศ. 1991 รัฐบาลจีนได้เชิญนายกรัฐมนตรีญี่ปุ่นมาเยือนประเทศจีน ข่าวนี้นำผลให้ผู้รอดชีวิตจากสงครามนานกิงรู้สึกเหมือนกำลังถูกทำร้ายซ้ำสอง (ฉัตรนคร องค์กรสังหิ์ แพลด 2552 : 303)

ภาพของเชลยชาวจีนที่ถูกทำทารุณ โดยทหารญี่ปุ่น ในสงครามนานกิง

ที่มา : China marks 75th anniversary of 'Rape of Nanking'.

<http://photoblog.nbcnews.com>

นอกจากนั้นเชลยผู้หญิงชาวจีนในนานกิง ที่เคยถูกบังคับให้เข้าไปทำงานในช่องทหารถึงแม้ว่าจะรอดชีวิตจากสงครามแต่ก็ต้องติดโรคทางเพศสัมพันธ์ ซึ่งผู้หญิงเหล่านั้นต้องอยู่กับความทรงจำที่เลวร้าย และใช้ชีวิตอยู่อย่างอับอายที่ต้องเลี้ยงลูกที่เกิดมาในช่วงที่ต้องทำงานอยู่ที่ช่องทหาร ซึ่งยังสะท้อนให้เห็นได้ในช่วงหลังสงครามที่ปรากฏผู้หญิงทั้งชาวจีน และชาวเกาหลีได้ออกมาเรียกร้องความยุติธรรม ในขณะที่รัฐบาลญี่ปุ่นเองก็ทำได้แค่คัดพินชอโทชแต่ไม่ได้สำนึกกับการกระทำของกองทัพของประเทศตนเองเลย (พันทิวา 2552 : 85) และเรื่องราวของผู้หญิงเหล่านี้ก็ถูกลืมเลือนไปตามกาลเวลา

สรุป

ในช่วงสงครามนานกิงนั้น นักข่าว ต่างชาติชาวอเมริกัน อิตาลี เยอรมัน รวมทั้ง ญี่ปุ่น ได้เข้าไปทำข่าว ซึ่งพวกเขาได้เห็นเหตุการณ์ที่กองทัพญี่ปุ่นทำทารุณกรรมกับเชลยชาวจีนในนานกิงอย่างไรซึ่งความปราณี อีกทั้งยังเห็นซากศพที่กองอยู่ตามท้องถนน หรือภาพที่ชาวจีนในนานกิงถูกบังคับให้ฆ่าเพื่อนของตนเองและลากศพไปทิ้งบนภูเขา จาก ความตั้งใจที่จะเข้าไปทำข่าว นักข่าวเหล่านั้น จำเป็นต้องกลายมาเป็นผู้ช่วยเหลือเชลยสงคราม ทั้ง ช่วยให้อาบน้ำกับคนที่ใกล้จะตาย ช่วยกันหาศพ รวมทั้ง กระจายข่าว และภาพเหตุการณ์สงครามนานกิงให้ภายนอกได้รับรู้ถึงการกระทำที่โหดร้าย และทารุณของกองทัพญี่ปุ่น ต่อชาวจีนในนานกิง ดังนั้น เมื่อข่าวกระจายออกไปได้ ทำให้สหรัฐอเมริกาทราบถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในนานกิงส่งผลให้ชาวอเมริกันมีปฏิกิริยา ต่อต้านญี่ปุ่นอย่างรุนแรง ประกอบกับชาวญี่ปุ่นส่วนหนึ่งได้สำนึกผิดถึงกา รกระทำ ความรุนแรงที่ทหารญี่ปุ่นได้ทำไว้กับเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน และ โดยเฉพาะชาวจีนซึ่งเป็นผู้ถูกกระทำ ก็ยังรู้สึกกับแค้นใจอย่างหนัก จนในปัจจุบันชาวจีนบางกลุ่มยังได้ออกมาเรียกร้องความเป็นธรรมให้กับเพื่อนร่วมชาติของตนที่ถูกกระทำ ความรุนแรงทั้งทางร่างกายและจิตใจจาก ทหารญี่ปุ่นในช่วงสงครามนานกิง ดังจะเห็นได้อย่างชัดเจนจากกรณีที่ชาวจีนต่อต้านการไปกราบไหว้ที่ศาลเจ้ายาสุกุนิในกรุงโตเกียวของ นายชินโซ อาเบะ นายกรัฐมนตรีญี่ปุ่นเมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2013 ซึ่งก่อนหน้านั้น นายจุนอิชิโร โคอิซู นายกรัฐมนตรีได้เคยเดินทางไปยังศาลเจ้ายาสุกุนิเพื่อรำลึกถึงวันสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ 2 ในค.ศ 2007 เช่นกัน แต่การกระทำดังกล่าวได้สร้างความไม่พอใจให้กับชาวจีนเป็นอย่างมาก และถือเป็นการกระทำที่ชาวจีนรับไม่ได้ที่ผู้นำของญี่ปุ่นยังคงแสดงความเคารพต่ออดีตนายทหาร ญี่ปุ่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสงครามนานกิง อีกทั้งยังคงยืนยันที่จะลุกขึ้นมาต่อต้านอีกหากนายกรัฐมนตรีของญี่ปุ่นคนใดยังคงกระทำเช่นนั้น

บรรณานุกรม

หนังสือภาษาไทย

จันทร์ฉาย ภักดีธิดา. **บทบาทของจีนต่อกิจการโลก**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2525.

ฉัตรทิพย์ นาถสุภา. **ญี่ปุ่นกับมหาเอเซียบูรพา**. กรุงเทพฯ : บริษัท สำนักพิมพ์สร้างสรรค์จำกัด, 2548.

เจริญ ไชยชนะ และคณะ. **โตโจ ขุนศึกแดนอาทิตย์อุทัย**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ เสริมวิทย์บรรณาการ, 2521.

ฉัตรนคร องค์กรสิทธิ์, ผู้แปล. **หลังเลือดที่นานกิง**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน, 2546.

พันทิวา. **ผู้หญิงเหยื่อในสงคราม**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์อนิเมทกรุ๊ป จำกัด, 2552.

ภัชรีย์ญา พรรณนชัยสกุล. **การขยายตัวของลัทธิทหารนิยมกับการเข้าสู่สงครามมหาเอเซียบูรพาของ**

กองทัพญี่ปุ่น ระหว่าง ค.ศ. 1930 – 1945. บทความวิจัยประกอบการศึกษาวิชา 450 464

การอ่านเรื่องเอเซียตะวันออก สาขาวิชาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2555.

วนิดา ศรีขาว. **Unit 731 : หน่วยทดลองอาวุธเชื้อโรคของกองทัพญี่ปุ่นในแมนจูเรียระหว่าง**

ค.ศ. 1932 – 1945. บทความวิจัยประกอบการศึกษาวิชา 450 464 การอ่านเรื่องเอเซียตะวันออก

สาขาวิชาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2555.

หนังสือภาษาอังกฤษ

Iris Chang. **The Rape of Nanjing**. New York : Basic Books, 1997.

Karen Sandness, Translator. **The Nanjing Massacre**. New York : An East Gate Book, 1999.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์ภาษาไทย

ตัวตุน. ย้อนรอยสงครามที่โหดร้ายนานานกิง. สืบค้นเมื่อ 29 มกราคม 2557, จาก

<http://board.postjung.com/657067.html>.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์ภาษาอังกฤษ

1937 Nanking Massacre. Retrieved January 29,2014, from <http://www.nanking-massacre.com>.

Canada ALPHA. **Nanking Massacre & Rules of war.** Retrieved January 29,2014, from

<http://www.alpha-canada.org/education>.

Dragon City Journal. **Rape of Nanking photo.** Retrieved January 29,2014, from

<http://urbismedia-ltd.com/html/RapeofNankingPhotos.htm>

China marks 75th anniversary of ‘Rape of Nanking’. Retrieved January 29,2014, from

<http://photoblog.nbcnews.com>